

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštnine proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Eoostopna petit-vrstica, (širina 73 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Za mir — proti oboroževanju!

Razmerje med Avstrijo in Italijo je igralo veliko vlogo v zadnjem delegacijskem zasedanju. Ogromne izdatke za mornarico so vojni hujskači opravičevali z nevarnostjo, ki baje preti Avstriji od Italije. Vodja naših klerikalcev, dr. Ivan Susteršič, je zlasti glasno povdral, da je velika in močna mornarica potrebna zlasti za Slovence, čes na slovenske dežele preže Italijani v prvi vrsti. Tudi iz vrst nemških nacionalcev in celo od vladne strani so se slišale besede, katerih ne bi smel rabiti nihče, kdor resnično želi ohraniti mir.

Ce se v Avstriji neprenchoma sanjari o vojni z Italijo, ni čudno, da se dramijo podobne misli tudi na Italijanskem, tembolj ker tudi tam ne manjka hujskačev, ki bi zaradi kakšnega fantoma mirne duše gledali divje klanje narodov, in takih, ki zaradi osebnega dobička zahtevajo nove ladje in nove kanone. Kapitalizem je pač povsod enak, v Italiji prav tak kakor v Avstriji in kapitalizem je po vsem svetu profit najsvetejša svetost.

V strastnem oboroževanju kapitalističnih držav pa tiči dvojna nevarnost. Ogromni izdatki presegajo ljudsko moč, ladje in kanoni požirajo toliko denarja, da ne ostane sredstev za najvažnejše ljudske potrebščine. Naše šolstvo, od ljudskih do visokih šol, hira. Socialnih reform ni, ker ni denarja. Železnice in kanali se ne grade, ker ni denarja. Reke in hudourniki se ne uravnavajo, ker ni denarja. Planine se ne zboljšavajo, ker ni denarja. Skratka, povsod zaostajamo, kulturno se ne razvijamo, gospodarstvo ne napredujemo, ker ni denarja, zakaj militarizem in marinizem sta nenasična. Bremena za oboroževanje naraščajo tako, da jih ljudstvo že skoraj ne zmore več. Od ust si morajo trgovci grizljaje, le da se more nasititi moloh. In če pojde v dosedanjem tiru dalje, je najstrašnejši gospodarski polom neizogiben.

Velikanske priprave za vojno so pa tudi miru nevarne. Ce je puška nabita, je vsak hip mogoče, da se sproži. Polne orožarne vedno mikajo na porabo. In hujskačev je vedno dovolj.

Delavstvo pa si ne želi vojne, ker ne more imeti od nje nobene koristi, pač pa silno škodo na vsako stran. Če pride do

vojne, padajo na bojiščih delavska telesa. Ce nastane draginja, ki vedno spremlja vojno, stradajo najbolj delavci. Ce pride vse gospodarsko življenje v nered, zadene brezposelnost delavske množice.

Zaradi tega ima delavstvo, ki ga tarejo drugačne skrbi kakor avanziranja željne oficirje in po profиту koprneče kapitaliste, dovolj razlogov, da stori vse, kar je v njegovih močeh, proti vojnemu hujskanju in proti brezmejnemu oboroževanju. Delavstvo še nima toliko politične moči, da bi odločevalo v zakonodajnih zborih, v parlamentu in v delegacijah. S svojimi glasovi ne more zabraniti meščanskim večinam tistega zlaganega »patriotizma«, ki dovoljuje na račun ljudstva milione in milione za militaristične zahteve.

Toda delavstvo je znalo v mnogih zadevah odločilno vplivati na razvoj. Splošno volilno pravico v Avstriji je delavstvo doseglo s svojim bojem, dasi je imelo v parlamentu komaj enajst poslancev. Socialno zavarovanje je moralo v avstrijskem državnem zboru priti na dnevni red, dasi je tam komaj ena petina poslancev socialistov. Organizacija delavstva je moč, ki se ne da prezirati in glas organiziranih množic se mora poslušati.

Ta moč povzdigne letos dne 9. aprila svoj glas proti vojnemu hujskanju in proti oboroževanju. Tega dne se snidejo v Rimu zastopniki italijanske in avstro-ogrsko socialne demokracije, da

protestirajo proti brezvestni politiki, ki goni množice v materialno in moralno pogubo. Pomemben dan bo to, ko bo proletariatslovesno manifestiral za svoje pravice v vprašanih, pri katerih gre za življenje in smrt.

A nasprotniki delavstva ne smejo dobiti prilike, da bi rekli, da se je v Rimu zbralo le nekoliko agitatorjev, ki govore le v svojem imenu. Mir narodov ni zadeva posameznih voditeljev, ampak zadeva vsega delavnega ljudstva in zato je treba, da bo dne 9. aprila

manifestacija vsega zavednega delavstva. Socialno demokratične organizacije vseh narodov v Avstriji so sklenile, da prirede tega dne po vseh krajih

velike manifestacijske shode. Tukaj pa tudi jugoslovanska socialno demo-

kratična stranka ne sme zaostati, temveč mora stopiti z vso svojo močjo na plan in pokazati, da razume velike naloge, ki jih je zgodovina odkazala delavstvu.

V vsakem kraju, kjerkoli je organizirana proletariata, se mora dne 9. aprila pokazati njegova zavednost in politična zrelost. Zato vabimo vse organizacije, naj se pravočasno pripravijo, da prirede tega dne dostojne, mogočne manifestacije za najvišje cilje človeštva, za mir in za kulturo!

Politični odsevi.

Finale.

Baron Bienenrth je odgodil državni zbor. To ne more imeti nobenega drugega zmisla, kakor da ga hoče razpustiti. Tudi če ne bi bilo oficioznih in neoficioznih komentarjev, bi bilo to popolnoma jasno. Kajti kakšen je položaj? Baron Bienenrth je zadnji teden trdil, da mora imeti do konca meseca proračunski provizorij. Če bi hotel, da mu ga dovoli državni zbor, tedaj je naravno, da mora ta državni zbor imeti priliko za razprave. Ako torej Bienenrth pošilja poslance domov, tedaj ne računa več na pravočasno rešitev proračunskega provizorija.

Da je izgubil upanje, je seveda umevno. Opozicija proti njegovim nakanam je tako brezobzirna, da je v kratkih dneh do konca meseca rešitev popolnoma izključena. To je seveda kritičen položaj. Toda v krizi je vlada, ki očitno nima take večine, da bi z njo mogla resnično vladati. Saj je to že stara pesem. Ko je Bienenrth ob novem letu »rekonstruiral«¹ svoj kabinet, ne da bi bil mogel pridobiti Čehe, bi si bil lahko na prstih seštel, da se njegov položaj nič ne more zboljšati. Ustavna vest bi mu bila že tedaj morala reči, da ni zanj druge naloge kakor definitivno se posloviti. Takrat ni izvajal posledic, ampak je le parlament oviral v delu kakor ves čas, odkar je ministrski predsednik. Končno se je moralo zgoditi, kar je bilo neizogibno: Da mu opozicija nastavi nogo. Prilika za to je prišla, ko je začel potekati zadnji proračunski provizorij. Vlada nima rednega proračuna, a tudi nima upanja, da dobi do konca marca vsaj provizorij.

Toda modri kralj se ni menil za nevarnost in ni pazil na težave, zakaj pred očmi mu je bil veliki cilj in vodil ga je vzvišeni poklic.

Trikrat je prepotoval kralj Lepoljub že skoraj vso deželo. A na vseh poteh še ni našel, kar je iskal. V prsni mu je naraščala grozna bol in že mu je prvi dvom začel kljuvati v glavi. Toda skrivnosti bogov so ga varovale in čuvala in Nevidni so poslali slučaj, da odvrne njegove misli in ga reši najhujšega. A bil je že zadnji čas, zakaj melanholijska je začela siliti v kraljevo srce. Po cele dni včasni ni pogledal v ogledalo, zanemarjal je frizuro in enkrat je sprejel poslanika z Bornea v kirgiški uniformi.

Ko se je bilo že vsega bati, je odšel četrtič na potovanje. In tedaj se je zgodilo. Na povelje dobrih bogov ga je nevidni slučaj odpeljal čez tri reke in preko treh hribov skozi tri doline in tisti kraj Devete dežele, katere še nikoli ni bil videl do tedaj. Naenkrat je bil pred njegovimi očmi velik vrh, s katerega so mu puhte naproti čudežne dišave in pozdravil ga je vrtnar srebrnih las in dolge, sive brade. Dasi ni bil nikdar videl kralja, ker ni nikoli zapuščal svojega vrta, ga je vendar spoznal takoj in je padel pred njim v prah, tako da se je s celom dotaknil zemlje. Solze njegove radosti so močile tla, a ponos mu je plamtel v srcu. Pred svojim kraljem je ležal na tleh, dokler se ga Lepoljub ni dotaknil z nogo in mu tako dal znamenje, da naj vstane.

Vlada brez proračuna je po ustavnih načelih nemogoča. Najnaravnejša poslediča tega položaja bi torej bila ta, da bi Bienenrth lepo pobral šila in kopita ter šel v pokoj, ki bi mu ga od srca privoščili vsi, ki so se naveličali njegove eksperimentalne politike.

Toda Bienenrth noče iti. Njegovi oficiozusi pač razglajajo, da pada cesarju demisijsko, dodajajo pa sami, da bo to le »formalna«² demisijska. Bienenrth torej ostane. Čim je to gotovo, pa ne ostane nobena druga možnost, kakor da razpusti državni zbor. S tem seveda ne dobi po ustavni poti proračuna, ali tedaj ima vsaj povod, da ga uveljavi s pomočjo znanega § 14. Kaj bo čez nekoliko mesecev po novih volitvah, za to barona Bienenrtha očitvidno ne boli glava.

Državni zbor je na smrtni postelji. Morda bo že mrtev, ko pridejo te vrstice čitateljem v roke. Da ima vlada pravico razpustiti parlament, je pač nedvomno. Če bi bil Bienenrth storil ta korak pred dvema letoma, mu ne bi bil nihče mogel zameriti, da se poslužuje sredstva, ki mu ga daje zakon. V sedanjem trenutku je razpustil zbornice politično hudo delstvo. Zakaj doslej ni parlament po krivdi vlade delal skoraj nič drugega, kakor da je dovoljeval takozvane državne potrebščine. Prav zdaj pa se je približal trenotek, ko bi imel opraviti važne naloge v interesu ljudstva. Razne predloge socialnega značaja so dogotovljene v osekkih in med njimi je veliko delo socialnega zavarovanja.

Trnjevo pot je imela ta predloga, proti kateri se je kapitalistično podjetništvo bojevalo z vsemi sredstvi. Sedaj je delo v oseku končano in načrt bi imel priti v zbornico. Najvažnejši zakon, kar ga je imel avstrijski parlament izza volilne reforme, zakon, ki čaka delavstvo nanj že več kakor deset let, bi se zdaj imel rešiti. Skoraj tri leta je imel osek z njim opravka. A če se razpusti državni zbor, je vse to delo izgubljeno, kakor da ga sploh ni bilo in prihodajni državni zbor lahko začne zopet od začetka.

Ali je obstanek Bienenrthove vlade vreden take žrtve? Ali je izguba vseh ostalih socialnih predlog, ki padejo z razpustom državnega zbora v vodo, naplačana s tem, da ostane gospod Bienenrth še par mesecev ministrski predsednik? Zakaj toliko spoznanja se mora nazadnje pričakovati tudi od njega, da se more z razpustom parlamenta rešiti

Tedaj se je dvignil stari vrtnar in je dejal s tresočim glasom:

— Blagoslovljena bodi nebeška dobrotla, ki mi je dovolila, da doživim ta dan radosti in slave. Čakal sem na ta dan, zakaj bogovi so mi obljubili, da bo moje delo blagoslovljeno in posvečeno. Danes se izpolnjuje obljuba, ko si prišel ti, prejasni in premudri kralj, ki si poklican in izvoljen. Dovolj, mogočni kralj, da ti pokažem delo svojih rok in svojega uma, krasni plod vzgoje in dela in vsega mojega življenja, lepoto vseh lepote, najkрасnejšo, najčudovitejšo cvetlico, kar jih je v Deveti deželi in v vseh deželah sveta. Pridi, da jo vidiš in da se nasrka tvoj kraljevski nos njene dišave...

Kralju se je zazdelo, da so se odprla nebesa in da mu naznanja glas iz višav izpolnitev proročanstva. V srcu je začutil toplotu, kakor da je stotero solnc vzplamtelo v njem in pogled se mu je zjasnil, kakor da se mu je vse brezoblačno nebo zlilo v oči. Vse hrepenenje let, vse pričakovanje njegove duše, vse upanje in vse verovanje se je združilo v preblazen občutek, kakršnega še ni užilo nobeno človeško srce. Hitro je stopil in komaj mu je sledil stari vrtnar, zakaj številna leta so vcepila slabost v njegove noge.

Skozi širni vrt, ki je bil poln raznobarnih cvetlic in bujnega grmovja, košatega drevja in sočne trave, mimo jezer in slapov, preko potokov in votlin je vrtnar vodil kralja po belih stezah. Oko so opajale barve in

LISTEK.

Vseh cvetlic cvetlica.

Spisal Etbin Kristan.
(Dalje.)

Dvornemu arhitektu je naznanil, da se ne briga več za načrte novih palač in grobov. Krojaškemu poglavarju je sporočil, da naj izdelava nove dvorske kostume brez kraljevega sodelovanja in ravnatelju kraljevskega gledališča je poslal vest, da se zaradi prevažnih državnih nalog ne more zanimati za scenične priprave novega baleta.

Ko je opravil vse, je odšel. Za njim je ostala tuga. A njegovo srce je bilo prepolno in vsa duša mu je kipela. Šel je na pot, ne da bi opazil, ali je dan ali noč. Zvezde so migljale na nebu; kralj jih ni videl. Slavčki so peli, a Lepoljub jih ni slišal. Njegovo oko ni videlo, da je nebo temnomodro kakor še nikdar ni bilo; njegovo uho ni slišalo, da šumljajo potoki najskrivnostnejšo pesem. Vso noč je prehodil, pa ni bil truden, pa ni bil zaspan. Razlila se je zarja po nebu, začarali so vrhovi, užgali so se oblaki, v trepetajočem zraku se je dvignilo solnce, storil se je dan, zažgoleli so škrjančki... Lepoljub ni opazil spremembe.

Prišel je v veliko mesto. Srečaval je dijake, ki so šli v šolo. Sestal se je s profesorjem književnosti in ga je spoznal. Ustavil se je in nagloma vprašal:

— Kaj je lepota?

Učenjak je bil osupel, odgovoriti pa ni mogel, kajti pozabil je, kar se je bil učil v gimnaziji. Kralj ga je zapustil in je šel dalje. Hodil je po mestih in po deželi, po dolinah in preko hribov, postajal je v hostah in pregledaval grmičevje; korakal je ob rekah in napeto zrl v vodo; obiskaval je palače in si dal razkazovati vse kote; sprehajal se je po poljih in travnikih, po vrtovih in parkih — zdelo se mu je, kakor bi bil slep. Zakaj njegove oči so iskale, a kar so iskale, niso našle.

Jel je vpraševati ljudi tu in tam, toda ozlovoljili so ga vsi odgovori. Ta je dejal, da je lepo, kadar zahaja solnce za gorami, nad katerimi plavajo prav lahni oblaki, oni je smatral samotni prastari hrast na veliki senožeti za lepega, tretji je hvalil jato ptic, letečih kakor eno telo s stoterimi krili mirno in hitro v jasnih višavah. Naletel je pa tudi na ljudi, ki so ga debelo gledali in skomizgovali z ramami ali pa so mu dajali najčudnejše odgovore: »Kadar sem sit, se mi zdi osatov cvet lep, če sem lačen, pa tudi lilija ni lepa;«³ — »Kaj mi je mar lepota, ko imam dovolj drugih skrbi?«⁴ — itd.

Veliki kralj je imel živce in ob vseh neprestanih brigah in ob trajnem razburjanju, ki ga ni zapuščalo ne po dnevi ne po noči, se mu je začelo slabšati zdravje. Vrhovnega dvorskega medika se je polotil strah za zveste državljanse, če je le pomislil na nevarnost, ki je pretila njihovemu gospodu in vladarju in katere se ni upal imenovati niti v misli.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in inozemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Dober tek je dobra stvar,
Zanemarjaj je nikar!
Dober teh imaš vsak dan,
Ako vživaš



Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

I. Jax & sin

Ljubljana
Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo



šivalnih strojev

za rodbino in obrt
Pisalni stroji „Adler“
Vozna kolesa.
Ceniki zastonj in franko.

Javna zahvala.

Mestni cesarja Franca Jožefa jubilejski in rentni zavarovalnici na Dunaju, generalni reprezentanci v Ljubljani, Sodna ulica 1, kakor tudi Prvemu kranjskemu pogrebniemu zavodu se podpisana tem potom kar najbolj zahvaljuje za eksatni in lepo opremljeni pogreb njenega rajnega soproga, g. Tomaža Jörga, ki se je popolnoma brezplačno izvršil po desetmesečnem vplačevanju zavarovalne premije po K 1.

Franciška Jörg
vdova po sklad. nadzor. c. kr. drž. žel., Ljubljana, Konjušna ulica št. 2.

Preklic.

Izjavljam tem potom, da prekličem in obžalujem svoje nepremišljene obdolžitve napram g. M. G. ter jo prosim, da mi odpusti.

Fani B. . . . č.

VESELO POROČILO!

posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.



Kri! in okusni zajtrki imajo tisti, ki ne pijejo drugega nego dr. pl. Trnkoczya sladni čaj, ki ga imenujemo „Slavia“.
Moč! Nasladno in redilno živilo prve vrste. — 50% prihranka!
Zdravje! Ob enem senzacionalno boj-kotno sredstvo proti živil-skemu oduštvu. Dobiva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavojev 1/4 kg velja 50 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstädterstraße 30, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

PRIPOROČA V NAJVEČJI IZBERI PO NAJNIŽJIH CENAH

OBLEKE ZA GOSPODE, DEČKE IN OTROKE, POVRŠNIKE ZA GOSPODE IN DEČKE, ŽAKETE ZA DAME, PALETO ZA DAME, — PLAŠČE ZA DEKLICE. —

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA, PREŠERNOVA UL. 9.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se naj- topleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slo- vanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so ne- izpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotelnim namenom instremi za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogrumni rezervni fondi K 54,000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izpla- čala svojim članom življenskega oddelka K 2,495.719.—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109,356.861.—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 steklenic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

POZOR! POZOR!



Drože (kvas)



so najboljše, cene radi konkurence nizke.

I. vrste, po starem dunaj. sistemu á kg K 1.30
II. „čiste zračne drože 1.10
priporoča

— I. ljubljanska tovarna drož —
Maks Zaloker.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo

sklicuje v zmislu § 33

redna članska zborovanja

v Ljubljani, Krakovski nasip („pri Krakovčanu“) dne 31. marca, na Glincah, gostilna Tabor dne 1. aprila, v Sp. Šiški, pri Reberšku dne 3 aprila, v Ljubljani, Sodna ulica, (pri Novakovičn) dne 4. aprila, v Ljubljani, Vodmat, (pri Poljšaku) dne 5. aprila.

Začetek povsod: zvečer ob 8 uri.

V Tržiču: 2. aprila pri Pelarju, začetek ob 3. popoldne.

DNEVNI RED POVSOD:

Volitev delegatov za redni občni zbor, ki bo 9. aprila pop. v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani.

Nadzorstvo.

Načelstvo.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga. Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela. Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon števil. 168.

V LJUBLJANI

Telefon števil. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeh in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Kavarna

„Unione v Trstu“

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.